

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**AKCIJSKI PLAN
O NACIONALNOM INFORMACIJSKOM
SUSTAVU ZA DROGE
U REPUBLICI HRVATSKOJ
za 2017. godinu**

Zagreb, ožujak 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. STRUKTURA I OKVIR DJELOVANJA NACIONALNOG INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZA DROGE	2
2.1. Struktura Nacionalnog informacijskog sustava za droge	2
2.2. Područja djelovanja Nacionalnog informacijskog sustava za droge i izvori podataka	3
2.3. Načela Nacionalnog informacijskog sustava za droge	4
3. AKCIJSKI PLAN O NACIONALNOM INFORMACIJSKOM SUSTAVU ZA DROGE	4
3.1. Utemeljenje Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge	4
3.2. Cilj Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge	5
3.3. Prioriteti Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge	5
3.4. Očekivani rezultati Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge	5
4. MJERE I PROVEDBENE AKTIVNOSTI	6
A. Ured za suzbijanje zlouporabe droga – Odjel Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje	6
B. Nacionalni informacijski sustav za droge	7
B.1. Ključni epidemiološki indikatori	7
B.2. Smanjenje ponude droga	8
B.3. Smanjenje potražnje droga	9
5. PRILOG 1 – Pregled mjera/provedbenih aktivnosti, nositelja, rokova izvršenja i izvora financiranja	11

1. UVOD

Politika temeljena na dokazima definira se kao pristup koji “omogućuje donošenje dobro informiranih odluka o politikama, programima i projektima, na način da se u razvoj i provedbu politike integriraju znanstveno utemeljene spoznaje”. Ovaj je pristup suprotan politici temeljenoj na mišljenju koja počiva na selektivnoj uporabi dokaza (npr. jedinstvenim studijama bez obzira na kvalitetu) ili neprovjerenim stajalištima pojedinaca ili skupina često inspiriranim ideološkim uvjerenjima, predrasudama ili spekulativnim nagađanjima (Davis, 2004.; prema EMCDDA, 2010.). Isto omogućava da donositelji političkih odluka procijene jesu li provedene mjere i intervencije postigle očekivani učinak, te kakav je taj učinak bio, za što je sve više zainteresirana i opća javnost. U tom smislu je 1993. godine ustrojena decentralizirana agencija EU za praćenje fenomena droga - Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (u daljnjem tekstu: EMCDDA), sa sjedištem u Lisabonu. U isto vrijeme počela se razvijati i Europska mreža o drogama i ovisnosti o drogama, tzv. Reitox, koju čine nacionalne kontaktne točke zadužene za standardizirano prikupljanje podataka i izvještavanje EMCDDA-a. Na taj način agencija osigurava dosljedne, usklađene i standardizirane informacije o fenomenu droga u Europi, kao temelj za donošenje političkih odluka i stvaranje strateškog okvira na području rješavanja problematike droga u EU.

2. STRUKTURA I OKVIR DJELOVANJA NACIONALNOG INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZA DROGE

2.1. Struktura Nacionalnog informacijskog sustava za droge

Nacionalni informacijski sustav za droge (u daljnjem tekstu: NISD) predstavlja složen mehanizam za praćenje cjelokupne pojavnosti droga u Republici Hrvatskoj, kao i provedbu mjera koje proizlaze iz nacionalne politike droga. Glavna svrha mu je osigurati dokazane, objektivne, kvalitetne, točne i pouzdane informacije o stanju droga u našoj zemlji, uzimajući u obzir regionalne karakteristike problema. Temelji se na prikupljanju, analizi, sintezi i interpretaciji podataka vezanih uz pokazatelje EMCDDA-a, sukladno glavnoj metodologiji i standardiziranim setovima podataka definiranim na razini EU, ali istodobno razvija informacijski sustav sukladno potrebama, interesima i specifičnostima Republike Hrvatske. S druge strane osigurava diseminaciju podataka i izvještajnih proizvoda unutar nacionalne informacijske mreže. NISD djeluje sukladno Protokolu o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila u studenom 2007. godine. Čine ga sva tijela državne uprave, javne ustanove, znanstvene institucije i organizacije civilnog društva koje se bave problematikom droga.

Radom NISD-a koordinira Ured za suzbijanje zlouporabe droga (u daljnjem tekstu: Ured) kao stručna služba Vlade Republike Hrvatske zadužena za sustavno praćenje problematike droga i provedbu nacionalnih strateških dokumenata. S ciljem kreiranja znanstveno utemeljenog pristupa suzbijanju zlouporabe droga radi učinkovitijeg rješavanja navedene problematike, Uredbom o Uredu za suzbijanje zlouporabe droga (Narodne novine, broj 36/2012, 130/2012 i 16/2013) pri Uredu je ustrojen Odjel Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje (u daljnjem tekstu: NIJD) koji inicira, koordinira i utječe na aktivnosti svih partnera uključenih u NISD te osigurava preduvjete za provedbu planiranih mjera. Uz navedeno, kao nacionalni partner EMCDDA-a, osigurava punu usklađenost nacionalnog sustava i prakse s EU standardima na tom

području te pravodobnim i kvalitetnim godišnjim izvještajnim paketima doprinosi široj europskoj slici stanja problematike droga.

2.2. Područja djelovanja Nacionalnog informacijskog sustava za droge i izvori podataka

Standardizirano prikupljanje podataka odnosi se na pet ključnih epidemioloških pokazatelja EMCDDA-a (istraživanja droga u općoj populaciji, problematična uporaba droga, smrti povezane s uporabom droga i smrtnost među ovisnicima, zarazne bolesti povezane s uporabom droga, zahtjevi za liječenjem), pokazateljima koji se odnose na praćenje kriminaliteta droga, dostupnosti ilegalnih droga, karakteristika tržišta droga i smanjenje ponude droga, pokazateljima zdravstvenih i socijalnih mjera, kao i drugih relevantnih aktivnosti. Naglasak nije samo na praćenju pojedinih pokazatelja, već i na njihovom povezivanju i interakciji u cilju holističkog pristupa razumijevanju cjelokupnog fenomena droga. Posebna pozornost također se daje praćenju provedbe javnih politika i strateških dokumenata na području droga, promicanju znanstveno utemeljenih pristupa i evaluacije s ciljem podizanja kvalitete i učinkovitosti različitih programa i projekata na području smanjenja potražnje droga te praćenju javnih troškova sustava suzbijanja problematike droga na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Struktura izvora podataka, odnosno NISD-a pokriva sve institucije koje se u okviru svojih djelatnosti bave problemima vezanim uz droge. Primarni izvor podataka za većinu epidemioloških pokazatelja je Hrvatski zavod za javno zdravstvo, dok podatke o kriminalitetu i karakteristikama tržišta droga osigurava Ministarstvo unutarnjih poslova. No od iznimnog su značaja i drugi izvori podataka koje u obliku baza podataka, registara ili evidencija vode druga nadležna tijela ili organizacije (Tablica 1.).

Tablica 1. - Abecedni popis baza podataka unutar Nacionalnog informacijskog sustava za droge

Vrsta registra / baza podataka	Odgovorna institucija
Kaznena evidencija	Ministarstvo pravosuđa
Prekršajna evidencija	Ministarstvo pravosuđa
Smrtni list i izvještaj o uzroku smrti	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Registar za HIV	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Informacijski sustav MUP-a (Kriminalističke evidencije)	Ministarstvo unutarnjih poslova
Interne baze podataka o zatvorenicima	Ministarstvo pravosuđa
Statističke informacije - ISSN 1334-062X Podaci o umrlim osobama Podaci o počiniteljima kaznenih djela Podaci o počiniteljima prekršaja	Hrvatski zavod za statistiku
Registar osoba liječenih zbog zlorababe psihoaktivnih droga	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Arhiva znanstvenih programa i projekata	Hrvatska zaklada za znanost
Baza podataka Ureda – Zbirka osobnih podataka klijenata koji sudjeluju u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama	Ured za suzbijanje zlorababe droga
Baza programa smanjenja potražnje droga u	Ured za suzbijanje zlorababe droga

Republici Hrvatskoj	
Baza novih droga	Ured za suzbijanje zlouporabe droga

Zaštita osobnih podataka

Na prikupljanje, razmjenu i drugu obradu osobnih podataka primjenjuju se propisi kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Osobni podaci o zdravlju te o kaznenom i prekršajnom postupku, zajedno s drugim posebnim kategorijama osobnih podataka, uživaju posebnu zaštitu sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, broj 106/2012 – pročišćeni tekst).

Kako bi se osigurao interdisciplinarni i znanstveni pristup praćenju ove problematike, formirano je sedam radnih skupina¹ NISD-a zaduženih za raspravu o aktualnom stanju i novim trendovima, razvoj metodologija praćenja i planiranje istraživačkih projekata, u koje su skladno specifičnostima pojedinih promatranih područja aktivno uključeni istaknuti stručnjaci i znanstvenici.

2.3. Načela Nacionalnog informacijskog sustava za droge

1. Znanstveno utemeljen pristup
2. Kreativnost i inovativnost
3. Primjena stručnih znanja u standardizaciji pristupa koji osiguravaju usporedivost podataka
4. Horizontalna i vertikalna suradnja nadležnih tijela, područja djelovanja i disciplina
5. Dostupnost informacija
6. Načelo poštivanja visokih standarda u zaštiti osobnih podataka

3. AKCIJSKI PLAN O NACIONALNOM INFORMACIJSKOM SUSTAVU ZA DROGE

3.1. Utemeljenje Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge

Praćenje stanja problematike droga zahtjeva stalan razvoj NISD-a radi osiguranja dostupnosti, kvalitete i usporedivosti činjeničnih, objektivnih i pouzdanih informacija o drogama, ovisnosti o drogama i njihovim posljedicama. Navedeno se realizira kroz Akcijski plan o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge (u daljnjem tekstu: APNISD) za određeno vremensko razdoblje koji se temelji na osnovnim odrednicama Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2017. godine (Narodne novine, broj 122/2012), Nacionalnog Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. - 2017. godine i Protokola o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj. Prikupljene informacije koriste se u svrhu procjene potreba, kreiranja i evaluacije mjera na području prevencije, liječenja, programa smanjenja štete, nadzora i sprječavanja kriminaliteta droga te općenito politike suzbijanja cjelokupne problematike droga na nacionalnoj i lokalnoj razini.

¹ Područja djelovanja radnih skupina: problematična uporaba droga, smrti povezane s uporabom droga i smrtnost među ovisnicima, zarazne bolesti povezane s uporabom droga, zahtjevi za liječenjem, kriminalitet droga, smanjenje potražnje droga, sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari.

3.2. Cilj Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge

Cilj APNISD-a je osigurati kontinuirani razvoj NISD-a sukladno standardima i zahtjevima nadležne EU agencije (EMCDDA), kao i nacionalnim potrebama i prioritetima, posebno uvođenjem novih metodologija praćenja problematike droga i jačanjem suradnje svih relevantnih dionika sustava. Kao takav, APNISD služi kao alat za planiranje aktivnosti i opću evaluaciju rada NISD-a.

3.3. Prioriteti Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge

- ◆ Nastaviti jačati stručne kapacitete Ureda kao centralnog koordinatora NISD-a
- ◆ Osigurati visoku kvalitetu podataka, informacija i izvještajnih paketa
- ◆ Osigurati prilagodbu NISD-a novim standardima EMCDDA-a, posebno na području smrti povezanih s uporabom droga te pokazatelja tržišta i kriminaliteta droga
- ◆ Ustrojiti Specijalni registar smrtnosti
- ◆ Nastaviti s redovitim izvješćivanjem EMCDDA-u o stanju problematike droga u Republici Hrvatskoj putem standardiziranih izvješća (posebno tematskih radnih knjiga) i paketa standardnih tabela i strukturiranih upitnika
- ◆ Osnažiti i povećati stručne kapacitete prikupljanja i obrade podataka
- ◆ Poticati inovativne metode praćenja problema (istraživanja)
- ◆ Poticati analize temeljene na kombiniranju različitih pokazatelja (*cross-indicator analysis*)
- ◆ Promicati najbolje i znanstveno utemeljene prakse te evaluaciju
- ◆ Osigurati dostupnost i razmjenu podataka i informacija među nadležnim tijelima, poštujući pozitivne zakonske propise i međuinstitucionalne sporazume
- ◆ Revidirati Protokol o Sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u cilju unaprjeđenja njegove funkcionalnosti
- ◆ Nastaviti s informiranjem donositelja političkih odluka o stanju problematike droga u Republici Hrvatskoj
- ◆ Aktivno doprinositi informiranju medija i javnosti o aktualnim trendovima
- ◆ Sudjelovati u međunarodnim te posebno regionalnim projektima na području praćenja problematike droga

3.4. Očekivani rezultati Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge

- ◆ Republika Hrvatska punopravno i aktivno sudjeluje u radu EMCDDA-a, Upravnog odbora EMCDDA-a te redovno ispunjava sve obveze i ostvaruje stečena prava
- ◆ Ojačani kapaciteti Ureda u praćenju relevantnih pokazatelja i interesnih područja te pravodobnom i visoko kvalitetnom izvještavanju prema nadležnim nacionalnim i međunarodnim tijelima
- ◆ Novi protokoli i pokazatelji EMCDDA-a u potpunosti su integrirani u NISD
- ◆ Unaprijeđeno kvalitetno prikupljanje i obrada podataka o smrtima i smrtnosti povezanom sa zlouporabom droga
- ◆ Osnovan i ustrojen Specijalni registar smrtnosti
- ◆ Provedene edukacije stručnjaka uključenih u radne skupine i posebne projekte

- ◆ Provedeni istraživački projekti koji se temelje na novim, inovativnim pristupima i interakciji različitih pokazatelja
- ◆ Unaprjeđena kvaliteta projekata na području smanjenja potražnje droga
- ◆ Osnažen Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj
- ◆ Znanstveno utemeljeno donošenje odluka vezanih uz provedbu nacionalne politike suzbijanja zlouporabe droga
- ◆ Unaprijeđena suradnja s medijima u izvještavanju javnosti o novim trendovima temeljem stručnih i provjerenih informacija

4. MJERE I PROVEDBENE AKTIVNOSTI

A. Ured za suzbijanje zlouporabe droga – Odjel Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje

Mjera 1. Jačanje uloge Ureda za suzbijanje zlouporabe droga u koordinaciji NISD-a i punopravnoj suradnji s EMCDDA-om

Provedbene aktivnosti:

- 1.1. Osigurati kontinuiranu izobrazbu svih djelatnika Ureda, posebno Odjela Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje i poslove međunarodne suradnje
- 1.2. Redovito surađivati i osigurati ispunjavanje nacionalnih obveza prema EMCDDA-u
- 1.3. Pratiti nacionalnu situaciju problematike droga prikupljanjem, analizom i interpretacijom podataka te razmjenom postojećih informacija
- 1.4. Inicirati, koordinirati i provoditi istraživanja sukladno prepoznatim potrebama
- 1.5. Aktivno sudjelovati u izradi smjernica i preporuka definiranih od strane EMCDDA te osigurati njihovu primjenu
- 1.6. Osigurati podizanje razine znanja o metodama praćenja problematike droga kroz edukacije svih dionika NISD-a
- 1.7. Osigurati protok i razmjenu informacija unutar NISD-a i s relevantnim međunarodnim partnerima (EMCDDA, Pompidou grupe, UNODC, WHO te ostalih)
- 1.8. Osigurati sredstva u Državnom proračunu RH za provedbu aktivnosti NIJD-a, sukladno obvezama prema EMCDDA-u, radi ostvarivanja prava na nepovratna (Grant) sredstva EMCDDA-a

Nositelj: Ured za suzbijanje zlouporabe droga, mjerodavna ministarstva i ostale stručne i znanstvene institucije

Rok provedbe: 2017.

Financijska sredstva: Državni proračun, sredstva EU

B. Nacionalni informacijski sustav za droge

B.1. Ključni epidemiološki indikatori

Mjera 2. Istraživanja uporabe droga u općoj populaciji i specifičnim subgrupama

Provedbene aktivnosti:

- 2.1. Osigurati multidisciplinarni pristup u planiranju i provedbi aktivnosti za predmetni indikator
- 2.2. U okviru Baze programa smanjenja potražnje droga, pratiti i provoditi analizu postojećih istraživanja provedenih na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini
- 2.3. Poticati i stručno podržati harmonizirana istraživanja na županijskim razinama
- 2.4. Poticati provedbu istraživanja uporabe droga u tzv. rekreativnim okruženjima
- 2.5. Radi dobivanja dubljeg uvida u istraživanu problematiku, poticati primjenu kvalitativne metodologije s ciljanim skupinama (intervjui, fokusne skupine)
- 2.6. Predstaviti široj stručnoj javnosti izvješća o rezultatima provedenih istraživanja

Mjera 3. Procjene visoko rizične uporabe droga

Provedbene aktivnosti:

- 3.1. Izraditi plan provedbe nacionalnih procjena visoko rizične uporabe droga sukladno preporukama EMCDDA-a, i to: procjenu visoko rizične uporabe opijata; procjenu uporabe droga koje se injektiraju (engl. *Intravenous Drug Users - IDU*); procjenu česte i visoko rizične uporabe kanabisa
- 3.2. Analizirati karakteristike populacije koja se prvi put pojavljuje na liječenju i procijeniti visoko rizičnu uporabu droga iz podataka Registra osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga
- 3.3. Procijeniti visoko rizičnu uporabu droga metodom *capture-recapture* na nacionalnoj razini

Mjera 4. Zarazne bolesti vezane uz uporabu droga

Provedbene aktivnosti:

- 4.1. Pratiti, utvrđivati i procjenjivati incidenciju primjenom novih i postojećih dijagnostičkih metoda
- 4.2. Pratiti sedam ključnih intervencija za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti među intravenoznim ovisnicima, preporučenih od strane EMCDDA-a i Europskog centra za kontrolu bolesti

Mjera 5. Smrtnost među ovisnicima

Provedbene aktivnosti:

- 5.1. Osnovati i ustrojiti Specijalni registar smrti među ovisnicima
- 5.2. Usvojiti dokument *Minimalni zahtjevi kao preporuka za utvrđivanje uzroka smrti povezanih sa zlouporabom droga i psihotropnih tvari* u obliku napatka
- 5.3. Unaprijediti suradnju svih nadležnih institucija na ovom području i standardizirati praksu na nacionalnoj razini

- 5.4. Organizirati daljnje edukacije stručnjaka sudske medicine, toksikologa, mrtvozornika i državnih odvjetnika radi osiguranja standardizirane primjene prakse na tom području
- 5.5. Identificirati ostala područja koja je potrebno urediti posebnim protokolima i pravilima postupanja u slučaju sumnje na smrt povezanu sa zluporabom droga

Mjera 6. Zahtjevi za liječenjem

Provedbene aktivnosti:

- 6.1. Osigurati kontinuirani razvoj Registra osoba liječenih zbog zluporabe psihoaktivnih droga, sukladno razvoju pokazatelja
- 6.2. Osigurati punu integraciju podataka iz “novih izvora” (organizacija civilnog društva, Hrvatskog Crvenog križa, ustanova socijalne skrbi i zatvorskog sustava) u postojeći Registar osoba liječenih zbog zluporabe psihoaktivnih droga
- 6.3. Kontinuirano unapređivati metodologiju i kvalitetu prikupljenih podataka

B.2. Smanjenje ponude droga

Mjera 7. Podatci o kriminalitetu droga

Provedbene aktivnosti:

- 7.1. Pratiti razvoj pokazatelja dostupnosti, tržišta, kriminaliteta droga i mjera suzbijanja ponude droga na razini EU te osigurati standardizirano praćenje istih u okviru NISD-a
- 7.2. Osigurati redovito prikupljanje, analize i objavljivanje podataka o čistoći i cijenama droga
- 7.3. Provesti istraživanje strukture i dinamike tržišta droga u Republici Hrvatskoj

Mjera 8. Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u RH

Provedbene aktivnosti:

- 8.1. Revidirati Protokol o Sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj, u cilju daljnjeg razvoja i osiguranja mehanizama za povećanje transparentnosti rada i odgovornost svih dionika
- 8.2. Osigurati redovnu dvosmjernu komunikaciju između Ureda kao koordinatora sustava i svih partnera sustava
- 8.3. Posebnu pozornost usmjeriti na proaktivan pristup ranom otkrivanju novih psihoaktivnih tvari (npr. praćenje ponude u tzv. smart shopovima, klubovima i zabavnim festivalima, Internetu, simulirani otkup, kupnja putem Interneta i sl.)
- 8.4. Unaprijediti identifikaciju i izvještavanje o slučajevima trovanja novim psihoaktivnim tvarima
- 8.5. Osigurati razmjenu analitičkih standarda (a po potrebi i uzoraka droga i novih psihoaktivnih tvari) između ovlaštenih toksikoloških laboratorija
- 8.6. Osigurati dostavu podataka od nadležnih državnih tijela i javnih ustanova radi potpune operacionalizacije Baze novih droga
- 8.7. Izraditi polugodišnja i godišnja izvješća o aktivnostima Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj za potrebe EMCDDA-a

- 8.8. Redovito ažurirati „Popis droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu droga“ u odnosu na pojavnost novih psihotropnih tvari u Republici Hrvatskoj
- 8.9. O novim pojavama i trendovima kontinuirano educirati profesionalce koji se bave problematikom droga, skupinama u riziku te djecom i mladima
- 8.10. Provesti pilot projekt uspostave Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari na razini županija

B.3. Smanjenje potražnje droga

Mjera 9. Prevencija

Provedbene aktivnosti:

- 9.1. Ulagati napore u unaprjeđenje kvalitete programa prevencije ovisnosti kroz suradnju s organizacijama civilnog društva
- 9.2. Promovirati implementaciju Europskih standarda kvalitetne prevencije zlouporabe droga (engl. *European Drug Prevention Quality Standards – EDPQS*) na nacionalnoj razini
- 9.3. U suradnji sa znanstvenicima iz područja prevencijske znanosti, osigurati edukacije o EDPQS standardima za sve relevantne dionike prevencijskih programa (organizacije civilnog društva, odgojno-obrazovne ustanove, zdravstveni sustav)
- 9.4. Promovirati diseminaciju znanstveno-utemeljenih preventivnih programa koji zadovoljavaju minimalne stupnjeve kvalitete (EDDRA I stupanj) na nacionalnoj razini
- 9.5. Motivirati relevantne institucije i organizacije civilnog društva za unos programa u Bazu programa prevencije ovisnosti

Mjera 10. Smanjenje štete

Provedbene aktivnosti:

- 10.1. Promovirati diseminaciju Smjernica za programe smanjenja šteta
- 10.2. Potaknuti podizanje svijesti nadležnih tijela o važnosti provedbe programa smanjenja štete (npr. izvještavanje donositelja političkih odluka)
- 10.3. Motivirati provoditelje programa smanjenja šteta za unos podataka o provedenim aktivnostima u Bazu programa smanjenja potražnje droga
- 10.4. U okviru anketnog upitnika Centara za anonimno i besplatno HIV testiranje i savjetovanje pratiti uporabu tzv. klupskih droga među korisnicima programa
- 10.5. Poticati razvoj *outreach* programa
- 10.6. Promovirati rad Centara za anonimno i besplatno HIV testiranje i savjetovanje

Mjera 11. Dostupnost liječenja

Provedbene aktivnosti:

- 11.1. Pratiti primjenu smjernica supstitucijske terapije metadonom i buprenorfinom
- 11.2. Pratiti primjenu i učinkovitost Smjernica za psihosocijalni tretman u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu kako bi se, osim supstitucijske terapije, omogućila i dostupnost psihosocijalnih intervencija.

- 11.3. Razviti metodologiju i smjernice za ocjenu i analize dostupnosti i kvalitete tretmana te evaluaciju troškova tretmana kako bi se temeljem istih kreirale nacionalne politike i strategije tretmana uključivši i alokaciju javnih troškova za tretman
- 11.4. Provesti evaluaciju opioidne supstitucijske terapije u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Ured za suzbijanje zlouporabe droga, mjerodavna ministarstva, nadležna državna tijela, organizacije civilnog društva i ostale stručne i znanstvene institucije

Rok provedbe: 2017.

Financijska sredstva: Državni proračun, sredstva EU, lutrijska sredstva

5. PRILOG 1 – Pregled mjera/provedbenih aktivnosti, nositelja, rokova izvršenja i izvora financiranja

	BROJ MJERA/PROVEDBENA AKTIVNOST	NOSITELJI	ROK IZVRŠENJA	FINANCIJSKA SREDSTVA
1.	Jačanje uloge Ureda za suzbijanje zlouporabe droga u koordinaciji NISD-a i punopravnoj suradnji s EMCDDA-om			
1.1.	Osigurati kontinuiranu izobrazbu svih djelatnika Ureda, posebno Odjela NIJD i poslove međunarodne suradnje	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
1.2.	Redovito surađivati i osigurati ispunjavanje nacionalnih obveza prema EMCDDA-u	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
1.3.	Pratiti nacionalnu situaciju problematike droga prikupljanjem, analizom i interpretacijom podataka te razmjenom postojećih informacija	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
1.4.	Inicirati, koordinirati i provoditi istraživanja sukladno prepoznatim potrebama	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
1.5.	Aktivno sudjelovati u izradi smjernica i preporuka definiranih od strane EMCDDA te osigurati njihovu primjenu	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
1.6.	Osigurati podizanje razine znanja o metodama praćenja problematike droga kroz edukacije svih dionika NISD-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU

1.7.	Osigurati protok i razmjenu informacija unutar NISD-a i s relevantnim međunarodnim partnerima (EMCDDA, Pompidou grupe, UNODC, WHO te ostalih)	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
1.8.	Osigurati sredstva u Državnom proračunu za provedbu aktivnosti NIJD-a, sukladno obvezama prema EMCDDA-u, radi ostvarivanja prava na nepovratna (Grant) sredstva EMCDDA-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun
2.	Istraživanja uporabe droga u općoj populaciji i specifičnim subgrupama			
2.1.	Osigurati multidisciplinarni pristup u planiranju i provedbi aktivnosti za predmetni indikator	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun
2.2.	U okviru Baze programa smanjenja potražnje droga, pratiti i provoditi analizu postojećih istraživanja uporabe droga provedenih na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun
2.3.	Poticati i stručno podržati harmonizirana istraživanja na županijskim razinama	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
2.4.	Poticati provedbu istraživanja uporabe droga u tzv. rekreativnim okruženjima	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
2.5.	Radi dobivanja dubljeg uvida u istraživanu problematiku, poticati primjenu kvalitativne metodologije s ciljanim skupinama (intervjui, fokusne skupine)	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
2.6.	Predstaviti široj stručnoj javnosti izvješća o	Ured za suzbijanje zlouporabe	Prosinac 2017.	Državni proračun

	rezultatima provedenih istraživanja	droga		
3.	Prevalencija visoko rizične uporabe droga			
3.1.	Izraditi plan provedbe nacionalnih procjena visoko rizične uporabe droga sukladno preporukama EMCDDA-a, i to: procjenu visoko rizične uporabe opijata; procjenu uporabe droga koje se injektiraju (engl. <i>Intravenous Drug Users - IDU</i>); procjenu česte i visoko rizične uporabe kanabisa.	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zavodi za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun
3.2.	Analizirati karakteristike populacije koja se prvi put pojavljuje na liječenju i procijeniti visoko rizičnu uporabu droga iz podataka Registra osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun
3.3.	Procijeniti problematičnu uporabu droga metodom <i>capture-recapture</i> na nacionalnoj razini	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
4.	Zarazne bolesti vezane uz uporabu droga			
4.1.	Pratiti, utvrđivati i procjenjivati incidenciju primjenom novih i postojećih dijagnostičkih metoda	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zavodi za javno zdravstvo, Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“	Prosinac 2017.	Državni proračun
4.2.	Pratiti sedam ključnih intervencija za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti među intravenoznim ovisnicima, preporučenih od strane EMCDDA-a i	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Hrvatski zavod za javno	Prosinac 2017.	Državni proračun

	Europskog centra za kontrolu bolesti	zdravstvo, Zavodi za javno zdravstvo, Hrvatski Crveni križ, Organizacije civilnog društva: Institut, Terra, Let, Help		
5.	Smrtnost među ovisnicima			
5.1.	Osnovati i ustrojiti Specijalni registar smrti među ovisnicima	Hrvatski zavod za javno zdravstvo	Prosinac 2017.	Državni proračun
5.2.	Usvojiti dokument <i>Minimalni zahtjevi kao preporuka za utvrđivanje uzroka smrti povezanih sa zlouporabom droga i psihotropnih tvari</i> u obliku naputka	Ministarstvo zdravstva	Prosinac 2017.	Državni proračun
5.3.	Uspostaviti suradnju svih nadležnih institucija na ovom području i standardizirati praksu na nacionalnoj razini	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Ministarstvo zdravstva Ministarstvo unutarnjih poslova, Tijela lokalne (regionalne) samouprave, Zavodi za sudsku medicinu	Prosinac 2017.	Državni proračun
5.4.	Organizirati daljnje edukacije stručnjaka sudske medicine, toksikologa i državnih odvjetnika radi osiguranja standardizirane primjene prakse na tom	Ured za suzbijanje zlouporabe droga,	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU

	području	Ministarstvo zdravstva		
5.5.	Identificirati ostala područja koja je potrebno urediti posebnim protokolima i pravilima postupanja u slučaju sumnje na smrt povezanu sa zlouporabom droga	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Ministarstvo zdravstva, Zavodi za sudsku medicinu	Prosinac 2017.	Državni proračun
6.	Zahtjevi za liječenjem			
6.1.	Osigurati kontinuirani razvoj Registra osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Republici Hrvatskoj, sukladno razvoju pokazatelja	Hrvatski zavod za javno zdravstvo	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
6.2.	Osigurati punu integraciju podataka iz “novih izvora” (organizacija civilnog društva, Hrvatskog Crvenog križa, ustanova socijalne skrbi i zatvorskog sustava) u postojeći Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Republici Hrvatskoj	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ministarstvo pravosuđa, Hrvatski Crveni križ, Organizacije civilnog društva, Domovi socijalne skrbi	Prosinac 2017.	Državni proračun
6.3.	Kontinuirano unapređivati metodologiju i kvalitetu prikupljenih podataka	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun

7.	Podatci o kriminalitetu droga			
7.1.	Pratiti razvoj pokazatelja dostupnosti, tržišta, kriminaliteta droga i mjera suzbijanja ponude droga na razini EU te osigurati standardizirano praćenje istih u okviru NISD-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
7.2.	Osigurati redovito prikupljanje, analize i objavljivanje podataka o čistoći i cijenama droga	Ministarstvo unutarnjih poslova	Prosinac 2017.	Državni proračun
7.3.	Provesti istraživanje strukture i dinamike tržišta droga u Republici Hrvatskoj	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Znanstvena ustanova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Organizacije civilnog društva	Prosinac 2017.	Državni proračun, Sredstva EU
8.	Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih droga			
8.1.	Revidirati Protokol o Sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj, u cilju daljnjeg razvoja i osiguranja mehanizama za povećanje transparentnosti rada i odgovornost svih dionika	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun
8.2.	Osigurati redovnu dvosmjernu komunikaciju između Ureda kao koordinatora sustava i svih partnera sustava	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
8.3.	Posebnu pozornost usmjeriti na proaktivan pristup ranom otkrivanju novih psihoaktivnih tvari (npr. praćenje ponude u tzv. smart shopovima, klubovima i zabavnim festivalima, Internetu, simulirani otkup,	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU

	kupnja putem Interneta i sl.)			
8.4.	Unaprijediti identifikaciju i izvještavanje o slučajevima trovanja novim psihoaktivnim tvarima	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Ministarstvo zdravstva, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
8.5.	Osigurati razmjenu analitičkih standarda (a po potrebi i uzoraka droga i novih psihoaktivnih tvari) između ovlaštenih toksikoloških laboratorija	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
8.6.	Osigurati dostavu podataka od nadležnih državnih tijela i javnih ustanova radi potpune operacionalizacije Baze novih droga	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
8.7.	Izraditi polugodišnja i godišnja izvješća o aktivnostima Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u RH za potrebe EMCDDA-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun
8.8.	Redovito ažurirati „Popis droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu droga“ u odnosu na pojavnost novih psihotropnih tvari u Republici Hrvatskoj	Ministarstvo zdravstva	Prosinac 2017.	Državni proračun
8.9.	O novim pojavama i trendovima kontinuirano educirati profesionalce koji se bave problematikom droga, skupinama u riziku te djecom i mladima	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	Prosinac 2017.	Državni proračun, Sredstva EU

8.10.	Provesti pilot projekt uspostave Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari na razini županija	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije i Splitsko-dalmatinske županije	Prosinac 2017.	Državni proračun, Sredstva EU
9.	Prevenција			
9.1.	Ulagati napore u unaprjeđenje kvalitete programa prevencije ovisnosti kroz suradnju s organizacijama civilnog društva	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
9.2.	Promovirati implementaciju Europskih standarda kvalitetne prevencije zlouporabe droga (engl. <i>European Drug Prevention Quality Standards – EDPQS</i>) na nacionalnoj razini	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
9.3.	U suradnji sa znanstvenicima iz područja preventivne znanosti, osigurati edukacije o EDPQS standardima za sve relevantne dionike preventivnih programa (organizacije civilnog društva, odgojno-obrazovne ustanove, zdravstveni sustav)	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU
9.4.	Promovirati diseminaciju znanstveno-utemeljenih preventivnih programa koji zadovoljavaju minimalne stupnjeve kvalitete (EDDRA I stupanj) na nacionalnoj razini	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun

9.5.	Motivirati relevantne institucije i organizacije civilnog društva za unos programa u Bazu programa prevencije ovisnosti	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
10.	Smanjenje štete			
10.1.	Promovirati diseminaciju Smjernica za programe smanjenja šteta	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
10.2.	Potaknuti podizanje svijesti nadležnih tijela o važnosti provedbe programa smanjenja štete (npr. izvještavanje donositelja političkih odluka)	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun Lutrijska sredstva
10.3.	Motivirati provoditelje programa smanjenja šteta za unos podataka o provedenim aktivnostima u Bazu programa smanjenja potražnje droga	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
10.4.	U okviru anketnog upitnika Centara za anonimno i besplatno HIV testiranje i savjetovanje pratiti uporabu tzv. klupskih droga među korisnicima programa	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Centri za besplatno i anonimno HIV testiranje i savjetovanje	Prosinac 2017.	Državni proračun
10.5.	Poticati razvoj <i>outreach</i> programa	Organizacije civilnog društva	Prosinac 2017.	Državni proračun
10.6.	Promovirati rad Centara za anonimno i besplatno HIV testiranje i savjetovanje	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Centri za besplatno i anonimno HIV testiranje i savjetovanje	Prosinac 2017.	Državni proračun

11.	Dostupnost liječenja			
11.1.	Pratiti primjenu smjernica supstitucijske terapije metadonom i buprenorfinom	Ministarstvo zdravstva, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
11.2.	Pratiti primjenu i učinkovitost Smjernica za psihosocijalni tretman u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu kako bi se, osim supstitucijske terapije, omogućila i dostupnost psihosocijalnih intervencija	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
11.3.	Razvijati metodologiju i smjernice za ocjenu i analize dostupnosti i kvalitete tretmana te evaluaciju troškova tretmana kako bi se na temelju istih kreirale nacionalne politike i strategije tretmana uključivši i alokaciju javnih troškova za tretman	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Partneri u NISD-u	Prosinac 2017.	Državni proračun
11.4.	Provesti evaluaciju opioidne supstitucijske terapije u Republici Hrvatskoj	Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Znanstvena ustanova	Prosinac 2017.	Državni proračun Sredstva EU